

REPUBLIKA E KOSOVES
REPUBLIKA E KOSOVA
REPUBLIC OF KOSOVO

KOMUNA E LIPJANIT
OPŠTINA LIPLJAN
MUNICIPALITY OF LIPJAN

Projekt

RREGULLORE

PËR

**REALIZIMIN E TË DREJTAVE TË FËMIJËVE PËRMES SISTEMIT QEVERISËS
KOMUNAL MIQËSOR PËR FËMIJËT**

Lipjan, Mars 2018

Në bazë të neneve 11, 12 par.12.2 shkronja c), 17 të Ligjit për Vetëqeverisjen Lokale Nr.03/L-040, Gazeta Zyrtare e Republikës së Kosovës, nr.28 e datës 4 qershor 2008, si dhe neneve 9 dhe 20 të Statutit të Komunës së Lipjanit 1Nr.110-623 të datës 26.09.2008, Kuvendi i Komunës së Lipjanit në mbledhjen e datës ____2018, miratoi këtë :

RREGULLORE

PËR

REALIZIMIN E TË DREJTAVE TË FËMIJËVE PËRMES SISTEMIT QEVERISËS KOMUNAL MIQËSOR PËR FËMIJËT

(PËR NJË KOMUNË MIKE PËR FËMIJË)

I. DISPOZITAT E PËRGJITHSHME

Neni 1

Qëllimi dhe fushëveprimi

1. Kjo rregullore përcakton masat për realizimin e të drejtave të fëmijëve (vajzave dhe djemve) në sistemin e qeverisjes komunale dhe kontribuon në krijimin e një komune mike për fëmijë.
2. Dispozitat e kësaj rregullore zbatohen për të gjithë fëmijët, veçanërisht për fëmijët më të përjashtuar dhe më të cenuar (pavarësisht racës, ngjyrës, gjinisë, gjuhës, fesë, mendimit politik apo ndonjë mendimi tjetër, përkatësisë etnike, pasurisë, aftësisë së kufizuar, prejardhjes familjare të fëmijëve, prindërve të tyre apo kujdestarëve ligjor) dhe shtrihet në të gjitha institucionet të cilat janë nën administrimin e komunës së Lipjanit apo veprojnë në nivel komunal, përderisa pavarësia e tyre nuk cenohet në përputhje me ligjin.
3. Kjo rregullore është kontribut për të siguruar se Lipjani hap pas hapi po ndërton një shoqëri të barabartë dhe gjithëpërfshirëse.

Neni 2

Përkufizimi i fëmijës

1. Fëmijë konsiderohet secili person nën moshën 18 vjeçare.
2. Fëmijët deri në moshën 18 vjeçare i gëzojnë të gjitha të drejtat e njeriut siç parashihen në Konventën mbi të Drejtat e Fëmijës e miratuar nga Asambleja e Përgjithshme e Organizatës së Kombeve të Bashkuara dhe në Konventat dhe Standardet tjera të zbatueshme që sigurojnë realizimin progresiv të të drejtave të tyre.
3. Fëmijët janë kategori e veçantë e personave të cilët për shkak të moshës, zhvillimit fizik, intelektual dhe pjekurisë duhet t'i realizojnë të drejtat e tyre me mbështetjen e të rriturve. Prindërit, familjet, kujdestarët dhe institucionet e qeverisjes lokale mbajnë përgjegjësi për realizimin e të drejtave të fëmijëve për të siguruar ruajtje dhe kujdes të veçantë, përfshirë mbrojtjen e duhur ligjore para dhe pas lindjes së tyre.

Neni 3

Parimet e përgjithshme për të drejtat e fëmijës

1. Konventa e Kombeve të Bashkuara mbi të Drejtat e Fëmijës (në tekstin e mëtejme Konventa) i obligon shtetet që t'i sigurojnë të drejtat të fëmijës në mënyrë të plotë siç janë përcaktuar në konventë.
2. Kushtetuta e Republikës së Kosovës, legjislacioni dhe aktet nënligjore udhëhiqen nga parimet e Konventës:
 - 2.1. **Mos diskriminimi** - nënkupton se të gjithë fëmijët brenda legjislacionit në fuqi i gëzojnë të drejtat e barabarta pavarësisht racës, ngjyrës, gjinisë, fesë, mendimit politik, përkatësisë etnike, sociale, statusit ekonomik të fëmijës, prindërve apo kujdestarit ligjor.
 - 2.2. **Interesat më të mira të fëmijës** - nënkupton se në rast të ndonjë vendimi nga ana e institucioneve së pari do të merret parasysh interesi më i mirë i fëmijës i cili është subjekt i vendimit.
 - 2.3. **E drejta e jetesës, mbijetesës dhe zhvillimit** - nënkupton sigurimin e një jete sa më cilësore për fëmijët, jo vetëm në aspektin fizik, por edhe në atë mendor, emocional, social dhe kulturor.
 - 2.4. **Pikëpamjet e fëmijës** - nënkupton lirinë e fëmijëve për t'i shprehur pikëpamjet e tyre mbi çështjet që lidhen me ta, si dhe obligimin e institucioneve

për t'i dëgjuar këto pikëpamje dhe për t'i marrë parasysh ato kur të marrin vendime që ndikojnë tek këta fëmijë, gjithmonë në përputhje me nivelin e zhvillimit të fëmijës.

Neni 4 **Komuna mike për fëmijë**

1. Komuna mike për fëmijët është një sistem i qeverisjes së mirë lokale, e angazhuar për zbatimin e plotë të Konventës dhe transformimin e Konventës në praktikë të përditshme.
2. Komuna mike për fëmijë i garanton secilit fëmijë që do të:
 - 2.1. Ndikojë apo marrë pjesë në vendimet e komunës së vet;
 - 2.2. Shprehë pikëpamjet për komunën që do;
 - 2.3. Marrë pjesë në jetën familjare, të komunitetit dhe në jetën sociale;
 - 2.4. Marrë shërbimet kryesore si kujdesi shëndetësor, arsimimi dhe kujdesi alternativ;
 - 2.5. Pijë ujë të pastër dhe të ketë qasje në higjienën e duhur;
 - 2.6. Jetë i mbrojtur nga shfrytëzimi, dhuna dhe abuzimi apo çfarëdo rreziku tjetër cenues për shkak të moshës apo gjinisë;
 - 2.7. Ecë i sigurt në rrugët e qytetit;
 - 2.8. Takohet dhe luaj me shokët;
 - 2.9. Ketë hapësira të gjelbëruara;
 - 2.10. Jetojë në një mjedis të pastër;
 - 2.11. Marrë pjesë në ngjarjet kulturore, sportive dhe rekreative;
 - 2.12. Jetë një qytetar i barabartë i komunës, me qasje në secilin shërbim pa diskriminim.

Neni 5

Përgjegjësitë për të drejtat e fëmijës

1. Realizimi i të drejtave të fëmijës është përgjegjësi kryesore e familjes dhe institucioneve qendrore e lokale.
2. Institucionet komunale dhe zyrtarët publik që punojnë në fushën e të drejtave të fëmijëve, institucionet në nivel qendror që veprojnë në nivel komunal dhe çdo subjekt tjetër që lidhet me fëmijët – kanë përgjegjësi sociale dhe ligjore për t'u angazhuar në mbrojtjen dhe promovimin e të drejtave të fëmijës në përputhje me konceptin e komunës mike për fëmijë.
3. Institucionet përgjegjëse për mbrojtjen dhe promovimin e të drejtave të fëmijës në komunë përfshin (por nuk kufizohet në) këto palë:
 - 3.1. Kryetari i Komunës, Kuvendi Komunal dhe drejtoritë komunale;
 - 3.2. Ministritë e linjës me kompetenca të deleguara ose të zgjeruara;
 - 3.3. Institucionet e drejtësisë (Policia, Prokuroria, Gjykata, Shërbimi Sprovues i Kosovës, Shërbimi Korrektues i Kosovës, etj);
 - 3.4. Zyra për të drejtat e njeriut në komunë;
 - 3.5. Qendra për punë sociale;
 - 3.6. Tryeza multidisciplinare për ndihmë në menaxhimin e rasteve;
 - 3.7. Institucionet shëndetësore;
 - 3.8. Institucionet publike dhe private të arsimit parauniversitar;
 - 3.9. Klubet, shoqatat sportive dhe artistike;
 - 3.10. Institucioni i avokatit të popullit (ombudspersonit);
 - 3.11. Këshillat e fshatrave dhe lagjeve urbane;
 - 3.12. Shoqatat e prindërve;

3.13. Organizatat e shoqërisë civile;

3.14. Zyrat dhe njësitë e organizatave ndërkombëtare në komunë;

3.15. Shoqatat profesionale;

3.16. Organet tjera (formale dhe joformale) që si qëllim parësor kanë promovimin e mbrojtjes së përgjithshme sociale dhe mirëqenies së të gjithë fëmijëve.

Neni 6

Mekanizmi koordinues për të drejtat e fëmijës

1. Mekanizmi koordinues komunal shërben si një platformë apo rrugë për vendosjen e prioriteteve dhe sistemeve të sigurimit të cilësisë për formësimin e çështjeve dhe zgjidhjeve për fëmijë, veçanërisht për vënien në praktikë të angazhimeve dhe veprimeve të politikave ekzistuese.
2. Mekanizmi koordinues komunal krijon një mjedis mundësues për përgatitjen e planeve të veta për zhvillim, duke përfshirë planifikimin buxhetor dhe monitoron zbatimin e programeve të tyre të përcaktuara në strategji dhe plan veprimi.
3. Kryetari i Komunës me vendim themelon mekanizmin koordinues komunal për mbrojtjen dhe realizimin e të drejtave të fëmijëve.
4. Mekanizmi koordinues përbëhet nga përfaqësues të institucioneve të përcaktuara me Nenin 5të kësaj rregullore.
5. Mekanizmi koordinues udhëhiqet/kryesohet nga Drejtori i Drejtorisë së Shëndetësisë dhe Përkujdesjes Sociale.
 - 5.1. Zyra për të drejtat e njeriut organizon aktivitetet e Mekanizmit koordinues.
6. Mekanizmi koordinues do të:
 - 6.1. Promovoj konceptin e komunës mike për fëmijë dhe praktikat e përkufizuara sipas mjeteve dhe udhëzimeve të krijuara;
 - 6.2. Sigurojë koordinimin e politikave të cilat ndikojnë tek fëmijët;

6.3. Sigurojë që aktet ligjore të nivelit lokal të i promovojnë dhe i mbrojnë të drejtat e fëmijëve;

6.4. Kryen vetëvlerësime periodike të cilat rezultojnë me veprime dhe politika që duhet të ndërmerren nga institucionet komunale në mënyrë që të krijohet një komunë mike për fëmijë;

6.5. Udhëheqë procesin e hartimit të strategjisë komunale dhe planit të veprimit për fëmijë në baza periodike dhe të përcjellë zbatimin e tij bazuar në vetëvlerësimin komunal;

6.6. Strategjia komunale dhe plani i veprimit për të drejtat e fëmijëve miratohen në Kuvendin Komunal;

6.7. Sigurojë një sistem komunikimi që mundëson rrjedhën dhe shkëmbimin e informacionit ndërmjet institucioneve komunale dhe njësive specifike të institucioneve relevante, përgjegjëse për çështjet e fëmijëve;

6.8. Bënë rekomandime për të vepruar në mbrojtjen dhe promovimin e të drejtave të fëmijëve;

6.9. Bënë rekomandime për fëmijët në lëvizje apo fëmijëve në qendrën për azil.

7. Mekanizmi koordinues nuk e përjashton krijimin e organeve, ekipeve dhe trupave të tjerë, në vartësi të këtij mekanizmi, qofshin ato të përkohshme apo të përhershme, të orientuara në aspekte të veçanta të të drejtave të fëmijëve. Megjithatë, kjo e fundit duhet t'i mbajë marrëdhëniet me organet e krijuara, të raportojë mbi punën e tyre dhe të marrë këshilla dhe rekomandime nga mekanizmi koordinues.

Neni 7

Tryeza Multidisiplinare për Ndihmë në Menaxhimin e Rastit

1. Tryeza multidisciplinare për ndihmë në menaxhimin e rasteve themelohet në Komunën e Lipjanit, në nivel profesionistësh sipas legjislacionit në fuqi.

2. Tryeza multidisciplinare për ndihmë në menaxhimin e rasteve, udhëhiqet nga menaxheri i rastit, në koordinim dhe bashkëveprim me strukturat dhe shërbimet përgjegjëse për mbrojtjen e fëmijës.

Neni 8

Vlerësimi i ndikimit tek fëmijët

1. Komuna zhvillon një proces për vlerësimin e ndikimit të politikave, legjislacionit, strategjive e planeve të veprimit dhe programeve për fëmijë.
2. Ky proces vlerëson situatën e të gjithë fëmijëve, me vëmendje të veçantë tek fëmijët nga grupet e cenuara.
3. Sigurohet që vlerësimi i ndikimit tek fëmijët fillon mjaft herët, gjatë analizës së situatës dhe formulimit të ndërhyrjeve për të pasur ndikim në vendim-marrje.
4. Kryen një vlerësim të rregullt të ndikimit të aspekteve të qeverisjes lokale tek fëmijët.
5. Sigurohet një hapësirë për procesin e pavarur të vlerësimit në lidhje me ndikimin e politikave në praktikat dhe shërbimet për fëmijë.

Neni 9

Sistemi i raportimit të rregullt mbi gjendjen e fëmijëve

1. Kryetari i Komunës i raporton Kuvendit Komunal për punën dhe funksionimin e mekanizmit koordinues mbi të drejtat e fëmijës.
2. Mekanizmi koordinues i përcakton treguesit dhe të dhënat që janë prioritet të komunës për fëmijët dhe interesat e tyre.
3. Komuna i përcakton rolet dhe përgjegjësitë e të gjitha institucioneve komunale në mbledhjen e të dhënave dhe raportimin nga sektorët përkatëse, të lidhura me Qëllimet e Zhvillimit të Qëndrueshëm. Në rast kur komuna nuk ka të dhëna të mjaftueshme, ata janë të obliguar t'i sigurojnë ato në bashkëpunim me nivelin qendror.
4. Komuna e cakton njësinë përgjegjëse në komunë për të nxjerrë të dhëna të rëndësishme dhe raportim të rregullt mbi statusin e treguesve, të cilët sigurohen nga institucionet përgjegjëse komunale dhe u raportohet zyrtarisht në bazë vjetore.
5. Komuna i shfrytëzon në mënyrë efektive raportet për të zhvilluar politika, strategji komunale, plane të veprimit dhe buxhetim për fëmijë dhe duke u bazuar në nevoja kërkon nga njësitë përgjegjëse t'i azhurnojnë të dhënat dhe raportimet në çdo kohë.

6. Bazuar në trendët e zhvillimit komunal, mekanizmi koordinues i shqyrton treguesit dhe raportin periodikisht në mënyrë që t'i rishikojë ato bazuar në nevoja.

Neni 10

Buxheti për fëmijë

1. Komuna zhvillon një proces për analizimin e nevojave të buxhetimit për fëmijët e komunës, bazuar në procesin e vlerësimit dhe raportimit. Ky proces përfshinë:

1.1. Identifikimin nëse fëmijët janë duke i pranuar pjesët e duhura të burimeve për investime publike, në shërbime ku shpërndarja administrohet nga niveli i vendit;

1.2. Identifikimi i nevojave për shërbime sociale për fëmijët dhe mbështetja e planifikuar përmes buxhetit komunal.

1.3. Analizën adekuate të buxhetit të përgjithshëm komunal dhe elementet brenda tij, në mënyrë që të përcjellët pjesa që është shpenzuar për fëmijë dhe të shfrytëzohen dëshmitë e gjeneruara për të investuar në fëmijë.

2. Komuna zhvillon një proces për planifikim të buxhetit komunal i cili është transparent dhe bazohet në konsultime me palët, duke i përfshirë edhe fëmijët. Ky buxhet i reflekton nevojat për ndarjen e burimeve për fëmijë në të gjitha aspektet e qeverisjes komunale.

3. Komuna bënë një analizë të ndarjes buxhetore për fëmijë ndër vite dhe tregon trendët e ndarjeve buxhetore për fëmijët.

Neni 11

Promovimi i të drejtave të fëmijëve dhe bërja e çështjeve të tyre më të dukshme

1. Komuna ndërmerr masa të qarta në mënyrë që të promovohen dhe respektohen të drejtat e fëmijëve, si nga fëmijët ashtu edhe nga të rriturit.

2. Masat për promovimin e të drejtave të fëmijëve përfshijnë (por nuk kufizohen në):

2.1. Organizmin e trajnimeve mbi të drejtat e fëmijëve për udhëheqësit dhe zyrtarët komunal;

2.2. Përfshirjen e mësimit rreth të drejtave të fëmijëve dhe Konventës për të Drejtat e Fëmijëve në kurrikulën më bazë në shkollë;

2.2. Përfshirjen e mësimit dhe promovimit të respektimit të të drejtave të fëmijëve në kuadër të programeve të trajnimit para dhe gjatë shërbimit, për persona të cilët punojnë me ose për fëmijë në nivel komunal.

3. Vlerësimin e rregullt të njohurive për të drejtat e fëmijëve në mesin e të rriturve dhe fëmijëve.

4. Promovimin e punës së institucioneve të cilat e kanë mandat ligjor promovimin, monitorimin dhe mbrojtjen e të drejtave të fëmijëve.

5. Komuna krijon partneritete me institucionet qendrore dhe gjithashtu me organizatat e shoqërisë civile, grupet e të rinjve dhe mediat për t'i promovuar të drejtat e fëmijëve.

Neni 12

Cilësia e shërbimeve për fëmijët në nevojë

1. Komuna ndërmerr masa për ofrimin e shërbimeve cilësore për fëmijët në nevojë sipas legjislacionit në fuqi.

2. Komuna bashkëpunon ngushtë me organizatat e shoqërisë civile të licencuara për ofrimin e shërbimeve sociale sipas legjislacionit në fuqi.

Neni 13

Avokimi i pavarur për fëmijë

1. Komuna krijon një sistem të qëndrueshëm të partneritetit me organizatat e shoqërisë civile dhe institucione të pavarura të cilat avokojnë për të drejtat e fëmijëve. Në këtë drejtim:

1.1. Organizatave të shoqërisë civile u ipet mbështetje adekuate për të zhvilluar kapacitetet e tyre për të ndikuar në vendimmarrje në mënyrë të pavarur, në fushën e të drejtave të fëmijëve;

1.2. Inkurajohen dhe mbështeten organizatat e të rinjve dhe fëmijëve;

1.3. Lehtësohet themelimi i institucioneve të pavarura për të drejtat e fëmijëve;

- 1.4. Mbahen komunikime të rregullta me organizatat e shoqërisë civile dhe institucionet e pavarura në mënyrë që të sigurohet një situatë e qartë e fëmijëve në komunë nga një perspektivë tjetër.
2. Kuvendi komunal organizon të paktën një seancë vjetore për t'i diskutuar çështjet e të drejtave të fëmijës duke iu referuar raportit të situatës për fëmijë sipas nenit 9, paragrafit 4 të kësaj rregullore.
3. Komuna organizon "ditët mike për fëmijë" (të paktën 3 ditë në vit), dhe diskuton çështjet lidhur me të drejtat e fëmijës.

Neni 14

Pjesëmarrja e fëmijës

1. Komuna siguron pjesëmarrje aktive të fëmijëve në rastet me interes për ta në çdo proces vendim-marrës në nivel komune. Të gjithë zyrtarët publikë, institucionet dhe njësitë komunale janë të obliguara ta pasqyrojnë këtë në punën e tyre.
2. Institucionet edukative e mundësojnë mësimin dhe praktikimin e pjesëmarrjes aktive përmes kurrikulës së shkollës dhe aktiviteteve ekstra-kurrikulare dhe në koordinim me institucionet e sektorëve përkatës të cilët janë drejtpërdrejt në kontakt me fëmijët gjatë ofrimit të shërbimeve për ta (shëndetësia, mirëqenia sociale, drejtësia, etj.).
3. Institucionet edukative, kulturore dhe sportive nxisin krijimin dhe funksionimin e organizatave të fëmijëve dhe të rinjve.
4. Organet administrative dhe gjyqësore në komunë në rastin e vendim-marrjes për rastet që ndikojnë tek fëmijët, i marrin plotësisht parasysh pikëpamjet e fëmijëve, dhe në përputhje me praktikën dhe udhëzimet e përcaktuara nga legjislacioni ekzistues dhe i përshtatshëm për moshën e tyre.
5. Pjesëmarrja kuptimplotë e fëmijëve sigurohet në procesin e vlerësimit të ndikimit të ligjeve, politikave dhe praktikave tek fëmijët, në procesin e raportimit për gjendjen e fëmijëve në komunë, në procesin e buxhetimit për fëmijë si dhe në promovimin e të drejtave të fëmijëve për fëmijë dhe të rritur.
6. Në mënyrë që të sigurohet pjesëmarrja e fëmijëve, komuna e merr parasysh dhe bashkëvepron rregullisht me Asamblenë komunale të fëmijëve si organ primar që i

përfaqëson në mënyrë të drejtpërdrejtë opinionet dhe pozitën e të gjithë fëmijëve, në veçanti të atyre më të cenuarve.

DISPOZITAT PËRFUNDIMTARE

Neni 15

Procedurat për zbatimin e Rregullores

1. Mekanizmi koordinues (ose ndonjë organ tjetër komunal ose i pavarur) e monitoron zbatimin e kësaj rregullore dhe harton raporte vjetore për nivelin e zbatimit të saj.
2. Kuvendi Komunal shqyrton dhe miraton raportin vjetor të mekanizimit koordinues për nivelin e zbatimit të rregullores dhe në rast të moszbatimit të saj merr vendime për masat eventuale për sigurimin e zbatimit të tij të plotë.
3. Në rast të mos përmbushjes së detyrave lidhur me zbatimin e Rregullores nga zyrtarë publikë, organet përkatëse komunale marrin masa adekuate në pajtim me procedurat komunale.
4. Kryetari i Komunës brenda tre (3) muajve nga hyrja në fuqi e kësaj rregullore, nxjerr vendimet e paraparë sipas Nenit 6, paragrafi 3 dhe Nenit 9, paragrafi 3 për zbatimin e saj.

Neni 16

Hyrja në fuqi

Kjo rregullore hyn në fuqi shtatë (7) ditë pas publikimit në faqen elektronike të Komunës së Lipjanit.

Nr. _____

Kryesuesi i Kuvendit Komunal

Lipjan, data: _____

Z. Daut Azemi